

Vorbereidingsbesluit Karrensporenzones Hellendoorn

Gedeputeerde Staten van Overijssel;

Overwegende dat:

- overblijfselen uit de (vroege) middeleeuwen in ons hedendaagse landschap zeldzaam zijn;
- bij de herziening van de Cultuurhistorische Waardenkaart van Overijssel in 2022 zones met karrensporen in beeld zijn gekomen als een nieuwe categorie van cultuurhistorisch zeer waardevolle elementen;
- uit nader onderzoek van de provinciaal archeoloog duidelijk is geworden dat er in Overijssel nog maar paar zones zijn waar in het landschap nog karrensporen te vinden zijn in de ondergrond als overblijfselen van handelssporen uit de vroege jaartelling en late middeleeuwen;
- deze oude handelssporen vertellen hoe er in Overijssel werd gereisd en handel werd gedreven;
- dat reliëfrijke karrensporenbundel gevormd zijn in de onverharde ondergrond doordat reizigers met hun karren na verstuiving van zand steeds weer naast het oude spoor zijn gaan rijden;
- er nog maar 8 gave bundels van karrensporen over zijn die vanwege hun zeldzaamheid en kwetsbaarheid het beschermen waard zijn;
- karrensporen erg kwetsbaar zijn omdat het microreliëf gemakkelijk verstoord wordt door intensief gebruik van routes en werkzaamheden in het gebied;
- het noodzakelijk is om zo snel mogelijk bescherming te regelen voor karrensporenzones in Overijssel, inclusief een bufferzone waarmee voorkomen wordt dat de overblijfselen (onbedoeld) worden aangetast;
- het wenselijk is op korte termijn een instrument in te zetten, waarmee – vooruitlopend op een daartoe strekkende aanpassing van de Omgevingsverordening en de doorwerking daarvan in gemeentelijke omgevingsplannen – we voorkomen dat er verstoringen van het karakteristieke microreliëf van karrespoorbundels kunnen optreden;
- op grond van artikel 4.16 van de Omgevingswet met een voorbereidingsbesluit per direct voorbescherming kan worden geregeld;
- Provinciale Staten op 8 november 2022, kenmerk PS/2022/1108459 het Delegatiebesluit Omgevingsverordening Overijssel hebben vastgesteld;
- Gedeputeerde Staten op grond van artikel 10.1 van dat Delegatiebesluit met ingang van 1 januari 2024 bevoegd zijn om een voorbereidingsbesluit te nemen met het oog op de voorbereiding van het stellen van regels in de Omgevingsverordening;
- er schadelijke effecten worden verwacht voor de karrensporenbundels door activiteiten die op dit moment zonder meer zijn toegestaan op basis van geldende omgevingsplannen;
- deze effecten niet met de inzet van andere bevoegdheden van Gedeputeerde Staten kunnen worden voorkomen of tegengegaan;
- de gemeente Hellendoorn gevraagd heeft om het voorbereidingsbesluit van 1 april 2025 in te trekken voor zover het gaat om gronden op de Hellendoornse Berg waarop brandpreventiecorridors zullen worden aangelegd;
- de gemeente Hellendoorn met een onderzoek van de regioarcheoloog van Het Oversticht heeft onderbouwd dat het niet mogelijk is om deze veiligheidsmaatregelen voor natuurbranden op een plek te realiseren waar geen karrensporen lopen;
- daarin ook is aangetoond dat het niet mogelijk is om de brandpreventiecorridors zo te realiseren dat de karrensporen die door dit gebied lopen niet worden aangetast;
- brandveiligheid een groot openbaar belang is dat zwaarder moet wegen dan het behoud van de cultuurhistorisch waardevolle karrensporen;
- door aanpassing van de kaart die hoort bij de voorbeschermingsregels die in het omgevingsplan van de gemeente Hellendoorn zijn geplaatst, ervoor gezorgd kan worden dat de voorbeschermingsregels niet meer van toepassing zijn op gronden waar de brandpreventiecorridors zullen worden aangelegd.

Gelet op artikel 4.16, eerste lid van de Omgevingswet;

Besluiten:

Artikel II

Met het oog op de voorbereiding van in het omgevingsplan te stellen regels een voorbereidingsbesluit te nemen.

Artikel III

Voor het omgevingsplan van gemeente Hellendoorn de voorbeschermingsregels vast te stellen die zijn vastgelegd in bijlage B.

Artikel V

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop dit bekend wordt gemaakt.

*Gegeven te Zwolle, 8 juli 2025
Gedeputeerde Staten van Overijssel,
A. Heidema, voorzitter
N. Versteeg, provinciesecretaris*

Bijlage B Bijlage bij Artikel III

Vorbereidingsbesluit Karrensporenzones Hellendoorn

Vorrangsbeplating

In aanvulling op en/of in afwijking van de beplatingen in het omgevingsplan van de gemeente gelden de navolgende voorbeschermingsregels. Voor zover deze voorbeschermingsregels afwijken van de regels van het omgevingsplan gelden alleen de voorbeschermingsregels.

Hoofdstuk 1 Voorbeschermingsregels

Artikel 1.1

Bijlage I Begripsbeplatingen bevat de begripsbeplatingen voor de toepassing van dit vorbereidingsbesluit.

Hoofdstuk 2 Voorbeschermingsregels vanwege de provinciale instructieregel Karrensporenzones

Artikel 2.1 Aanwijzing Karrensporenzones

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op gebieden die van grote cultuurhistorische waarde zijn vanwege de unieke overblijfselen in de onverharde ondergrond van eeuwenoude handelssporen.
2. Deze gebieden zijn aangewezen als karrensporenzones en als zodanig geometrisch begrensd in Bijlage III.

Artikel 2.2 Verbod op activiteiten die karrensporenbundels aantasten

1. Het is verboden om op gronden die zijn aangewezen als karrensporenzones activiteiten uit te voeren die kunnen leiden tot aantasting van de aanwezige cultuurhistorische waarden.
2. Het is in ieder geval verboden om door afgravingen het karakteristieke microreliëf van de karrensporenbundels te verstoren.

Bijlage I Begripsbepalingen

Karrensporenbundels Overblijfselen uit de vroege jaartelling en late middeleeuwen van oude handelssporen die gevormd zijn doordat reizigers na verstuiwing van zand met hun karren steeds weer naast het oude spoor gingen rijden, waardoor reliëfrijke bundels van sporen zijn gevormd in de onverharde ondergrond.

Bijlage II Overzicht Informatieobjecten

*Bijlage III Aanwijzing locaties
Karrensporenzones Hellendoorn*

/join/id/regdata/pv23/2025/66pdf59eba08b-647b-4205-b5ee-
9ec76cfa9fe0_gm0163/nld@2025-07-14;133

Bijlage III Aanwijzing locaties Karrensporenzones Hellendoorn

Bijlage III Aanwijzing locaties Karrensporenzones Hellendoorn.pdf

Algemene toelichting

[Gereserveerd]